

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. VIII. Alteri, in cujus utilitatem res est faceinda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

SECUNDVS CASVS.

Ubi Acceptatio unius proste alteri, ratione connexionis rei promissa.

33. Promitto Petro absenti centum aureos, in quibus decem promitto tibi presenti. Inquiri, si tu, qui nullum mandatum habes à Petro, ut pro illo acceptes, acceptes tuos decem: Inquiri, inquam, an possim revocare promissionem factam Petro, quoad nonaginta, quos nondum ipse Petrus acceptavit.

34. Respondeo, posse propter eandem rationem in primo casu dictam. Excipe, nisi tua interfit, ut Petrus illa centum habeat, ut si, v.g. eo mortuo, ad te, tuusque hæredes ea pertineant, vel, si tu ea decem habere non possis, nisi habeat Petrus sua nonaginta, quod certe evenire posset, si promissio esset, v.g. ut ex vase argenteo promissio, & vendito à Petro, tua decem deberet tibi Petrus numerare.

TERTIVS CASVS.

Res pluribus promissa, & ab iisdem acceptata cui attribueda?

35. Si eandem rem promittas successivè duobus, tribus, &c. iis legitimè acceptantibus, primo tradere eam debes, etiam si juraveris tradere secundo, vel tertio. Ratio est, quia promissio facta secundo, vel tertio illicita est, posita promissione facta primo. Iuramentum autem non est vinculum iniquitatis.

36. Non sic, si cum promiseris primo rem, illamque ipsi non tradideris, promittas deinde secundo, & huic eam tradideris; quamvis enim tu sic peccaveris (ad quod obligaris, dicam infra, cap. 2. de donat. §. 2. n. 1. tamen, quia per traditionem secundus rem facit suam, ipsius erit, & hinc multum valet illud vulgatum Iuris: *Multa facta tenent, quamvis fieri prohibeantur*. Ita Azor. p. 3. l. 1. c. 4. de Promissione, §. 17. & ita nos lib. 3. in dec. c. 3. §. 5. a. n. 7.

QUARTVS CASVS.

Pereunte re promissa, quid debeatur Promissario, qui jam accepit?

37. Id explicabitur planius, si sic figures hunc casum: Titius promittit Caio unam ovem ex duabus, vel tribus, vel centum, quas habet, ad electionem ejusdem Caii. Ante electionem verò altera ex illis duabus, vel plures ex illis centum periit sine Titii culpa. Inquiri an nihilominus Titius debeat dare ovem unam ex illis, quæ superstitiores sunt?

38. Respondeo: Rectè inquiris (ante electionem) nam post electionem à Caio factam certum est, te ad nihil obligari, quia tunc, sicuti post electionem illa electa Caio debetur, ita ipsi pereat, congruum est. Rectè item notasti (sine Titii culpa) Si enim ejus culpa periit, seu periit, debeat sanè superstitem dare, vel omnibus pereuntibus, pretio compensare: id enim damnicatio ex culpa Titii facta, omnino exposcit. In casu ergo proposito distinguendum est: Si enim una, vel aliquot periit sine culpa Titii, idque ante electionem Caii (remanente altera, vel aliis) obligatur Titius ex iis, quæ superstitiores vivunt, tradere, etiam si illa, seu illæ, quæ periit, fuerint viliores. Ita Bonacina, d. 3. de contr. g. 12. p. 2. num. 17. quia nondum facta electione, illæ oves Titio periit, & Caius non est defraudandus de re ipsi promissa. Azor. apud Bonac. cit. tamen benignius loquitur, dicens, sufficere, si Titius donet valorem ejus, quæ sine ipsius culpa periit, & pari modo Turrianus apud eundem Bonac. dicens, promissorem satisfacere, tradendo similem illi quæ perit, dam similem invenire potest. Si verò omnes, periit, tunc ad nihil debeat obligari Titius, nec mirum, quia sine culpa deficit materia tota promissionis.

Pars III.

39. Quando autem tum hic, tum alibi dicimus, adesse obligationem, semper, intellige de illa obligatione, quam ejusmodi promissio inducit, sive ex fidelitate, sive ex justitia, sive ex alio capite, juxta superius explicata.

CAPVT VIII.

De illis ultimis verbis Descriptionis Promissionis (in cujus utilitatem res faciendæ est)

Hæc satis sunt explicata per occasionem in superioribus, & præsertim cap. 7. §. 4.

CAPVT IX.

Quando, & quatenus Obligatio Promissionis, vel est nulla, vel cessat.

1. **A**bsoluta tractatione de natura, & conditionibus promissionis, ea duo breviter sunt judicanda, quæ in præsentis titulo proponuntur.

2. Quoad prius ergo, Regula generalis est Promissionem, & donationem ante traditionem, esse invalidam nullamque parere obligationem, quando, vel primò est de re illicita, vel secundò, quando ex ejus observatione daretur occasio peccandi, vel tertio, quando ex jure positivo, irrita, quæ partim dicta sunt, cum egimus de juramento, lib. 3. in Decalog. cap. 7. §. 2. & voto ibidem, cap. 13. a. n. 9. partim ex dictis, & dicendis facile colligi possunt.

3. Quoad posterius: Promissionis obligatio orta, sive ex fidelitate, sive ex justitia, modo superius explicata, cessat. Primò, ut ibidem dictum est, remissione promissarii. Secundò, ut etiam dictum est ibid. cessatione finis principalis promittendi. Tertio, (quod, & ibid. explicui) quando res promissa mutata est sine promittentis culpa, in illicitam, in impossibilem, in inutilem. Quarto, quando circumstantiæ sunt notabiliter mutatae, quod & lib. 3. in Decalog. cap. 3. §. 4. num. 5. etiam explicuimus. Quintò, denique ex illis iisdem causis, ob quas revocari potest donatio, de qua re dicam in tractat. de donat. cap. 6.

4. Interdum autem obligationem solum suspendi, quia fortè solum ad tempus res à promissario remissa sit, vel mutata, res est per se manifesta. Ut etiam manifestum est, solam partem esse tradendam, quando res promissa est dividua, cessare autem obligationem tradendi partem ineptam, ut etiam superius indicatum est, & dicemus iterum, cum de don.

5. Ex dictis cum Onate, l. 2. tr. 9. d. 29. sect. 11. a. n. 155. Mol. d. 272. n. 2. Less. l. 2. c. 18. d. 10. Diana p. 8. tr. 6. ref. 105. aliisque, colligi sequentia. Primò, si promissisti gladium ei, qui deinde in amentiam incidit, non obligaris, imò, nec debes promissum servare, quia illi gladius esset damni causa. Adverto, si tibi usui esse debet gladius, ejus pretium Domino deberi, & semper teneri te, vel servare illum ei in aliud tempus, vel tradere illum, vel jus pretium Curatori: nam per amentiam is non amisit jus ad rem sibi promissam.

6. Secundò, si duo sibi invicem aliquid promiserunt, sive colligatæ fuissent promissiones in unum contractum, qui solet esse hic: *Hoc tibi liberaliter promitto, & in pari modo hoc mihi liberaliter promittis*, sive non colligatæ, sic: *Ego promitto hoc tibi, sed tu sine memoria istius meam promissionem aliquid promittis*. Si inquam, sic mutuo sibi, duo promiserint, si alter non impleat, nec tenetur alter, quia hæc justa causa censetur, ut te revocante tuam promissionem, ego meam revocem: sic Mol. l. c. n. 10. quicquid dicat Navarr. in summ. c. 18. n. 7.

G g 2

7. Tertio,